

Verlag deelnemersraad Rotterdams Milieucentrum 7 maart 2012

Aanwezigen:

- Patrick van Klink (voorzitter van het RMC en mede namens Milieudefensie Rotterdam)
- Wiel Senden (bestuurslid van het RMC)
- Huib Poortman (bestuurslid van het RMC)
- Karin Oppelland (bestuurslid van het RMC)
- Rob Lathouwers (Wijknatuurteam Prins Alexander, bestuurslid RMC)
- Danny Zwart (Bewonersgroep Blijdorp/Bergpolder)
- Marius Huender (voorzitter Parkenoverleg/Vrijwilligers Kralingse Bos)
- Max de Corte (Moestuinman en Transition Town)
- Sanne Castro (bestuurslid/penningmeester RMC)
- Paul de Graaf (Eetbaar Rotterdam)
- Andre de Baerdemaeker (Stichting Vogelklas Karel Schot/Bureau Stadsnatuur Rotterdam)
- Ariane Lelieveld (Bewonersgroep Blijdorp010Empowered en Eetbaar Rotterdam)
- Jeroen Boon (Kiemkracht)
- Koos Leidelmeijer (NcenB)

(Het personeel:

- *Emile van Rinsum (directeur RMC, beleidsadviseur Luchtkwaliteit, Klimaat en Energie)*
- *Wouter Bauman (beleidsadviseur Natuur en Ruimte, secretaris Parkenoverleg)*
- *Mohamed Hacene (beleidsadviseur Milieubeleid, projectleider MilieuDivers)*
- *Deborah Flantua (secretariaat/administratieve ondersteuning)*

Afwezigen met kennisgeving:

Paul Scheublin van Platform Regioparken A13/A16 i.v.m. de raadscommissie ivm de A13-A16

Jan Ochtman Stichting Natuurbescherming Vlinderstrik iv, A13-A16

Ineke van Dort, stichting Ark

Bewoners tegen Vliegtuiglawaai

Agenda:

1. Welkomstwoord Patrick van Klink
2. Voorstelronde/rondje aangesloten groepen/organisaties
3. Nieuwe locatie (introductie)
4. Werkplan 2012
5. Presentatie Parkenoverleg
6. Presentatie Transition Town (nieuwe groep)
7. Rondvraag/wat verder ter tafel komt
8. Sluiting door de voorzitter

1. Welkomstwoord voorzitter

Patrick van Klink heet een ieder welkom en vermeldt de afwezigen met kennisgeving. Hij stelt dat het weer een tijd geleden is dat de deelnemersraad bijeen werd geroepen. De reden hiervoor is vooral de verhuizing vorig jaar. Het kleine team had hier de handen aan vol naast de lopende activiteiten.

2. Voorstel rondje, rondje groepen

Karin Oppelland stelt zich voor als bestuurslid van het RMC.

Marius Huender, vertelt over het Parkenoverleg waar hij sinds kort het voorzitterschap van heeft overgenomen. Jan de Haas trad vorig jaar af. Hij werd gehuldigd met een 'Groene Vogel' als dank voor zijn vrijwillige inzet. De samenwerking met Wouter is zeer goed te noemen aldus Marius. Hoewel de vrijwilligersgroep Kralingse Bos geen rechtspersoon is en een 'informeel' werkverband genoemd kan worden is de groep wel aangesloten bij het RMC. Zie www.rotterdamseparken.nl.

Rob Lathouwers, zit in het bestuur mede namens het wijknatuurteam Alexander, actieve groep 'groene bewoners'. Het wijknatuurteam is een aangesloten groep van het RMC. Sinds de oprichting is Rob lid van het bestuur van het RMC.

Max de Corte is de Moestuinman en actief in verschillende buurttuinen ter ondersteuning, op www.moestuinman.nl is meer informatie. Verder heeft Max de Buurtmoestuin Kralingen-West opgericht en organiseert hij meerdere fietstochten per jaar langs alle Permacultuurtuinen die Rotterdam rijk en zette hij in Rotterdam een Permacultuur Ontwerp Cursus (PDC) op. De Moestuinman is sinds kort ook aangesloten bij het RMC. Ook is Max van Transition Town, hij vertelt daar bij agendapunt 6 meer over.

Sanne Castro let als penningmeester op de penningen. Hij werkt hierin met name samen met Emile van Rinsum.

Huib Poortman is de (plaatselijke) voorzitter van de reizigersorganisatie ROVER (een van de aangesloten groepen). Sinds de oprichting is Huib lid van het bestuur van het RMC.

Danny de Zwart is een (zeer) actieve bewoner uit Blijdorp/Bergpolder, zijn bewonersgroep ontstond uit de acties tegen de parkeergarage. Danny is vooral actief als het gaat om de luchtkwaliteit en het milieu in de wijk. De Bewonersgroep is aangesloten bij het RMC.

Andre de Baerdemaeker heeft vanavond 2 vertegenwoordigende petten op. 1 van de stichting Vogelklas Karel Schot (de grootste vogelopvang in onze regio), en 1 van het Bureau Stadsnatuur (als onderdeel van het Natuur Historisch Museum). Beide organisaties zijn sinds jaar en dag aangesloten bij het RMC (zie www.vogelklas.nl en www.bureaustadsnatuur.nl).

Patrick van Klink, tevens voorzitter van het RMC zit tevens namens Milieudefensie Rotterdam hier in de deelnemersraad.

Paul de Graaf vertelt kort iets over Eetbaar Rotterdam, een organisatie die zich richt op de stadslandbouw, onderzoek doet en initiatieven ondersteunt en hier een platform voor biedt. Eetbaar Rotterdam is sinds kort ook een aangesloten groep (voor mee informatie, kijk op www.eetbaarrotterdam.nl).

Wiel Senden stelt zich voor, hij is bestuurslid van het RMC, actief SP-er en was Statenlid in de Provinciale Staten van Zuid Holland.

Ariane Lelieveld is actief voor de bewonersgroep Blijdorp010EmpoWEred en bestuurslid en penningmeester lid van Eetbaar Rotterdam. Blijdorp010EmpoWEred wil een aangesloten groep worden van het RMC. Ariane vertelt kort iets over de doelen van de groep (een duurzame en energieneutrale wijk, energiebesparing en duurzame energie in Noord).

Koos Leidelmeijer is vooral actief op 'wandelgebied' en zet groene wandelingen uit. Hij richtte de organisatie NCenB op (stichting Natuur, Cultuur en Bewegen), Koos is mede lid van het Rotterdamse Parkenoverleg ('namens' het Park bij de Euromast). De stichting NCenB is een aangesloten groep van het RMC. Kijk voor meer informatie op www.ncenb.nl.

Jeroen Boon is van @Kiemkracht ia vanavond te gast: (Urban pollinator, stadslandbouw, change maker, member of sustainability) @Kiemkracht.

Het RMC team bestaande uit **Deborah Flantua, Mohamed Hacene, Wouter Bauman** en **Emile van Rinsum** stelt zich kort voor aan de aanwezigen. Er werken momenteel dus vier (parttime) krachten bij het Rotterdams Milieucentrum (8 uur, 24 uur, 28 uur en 28 uur).

3. Locatie

Emile van Rinsum vertelt kort iets over de nieuwe locatie. Er zijn 4/5 werkplekken en een kleine vergaderhoek. In de kelder hebben we nog een flinke berging. Het Schieblock is dynamisch en de bedrijven zijn er innovatief en 'jong'. (daar passen we dus tussen ☺).

4. Werkplan 2012

Emile van Rinsum licht de plannen voor 2012 toe aan de hand van een Powerpointpresentatie. Hierin komen alle bestaande en nieuwe projecten 'voorbij' zoals opZuinig!, de jongeren milieuvorlichters, aandacht voor de luchtkwaliteit, het landelijke project dat zich richt op huurders en woningcorporaties 'Stook je rijk', het Klimaatstraatfeest dat vanuit het Milieucentrum werd/wordt georganiseerd. Het Milieucentrum is betrokken geraakt bij de ontwikkeling van de zogenaamde 'doorgaande leerlijn'. Hierin werken we samen met de Hogeschool Rotterdam en andere partijen met als doel het 'groene onderwijs' (NME) meer te 'structureren'. Ook werken we samen met 'de burens' (architectenbureau ZUS) aan het eerste (grote) stadslandbouw van Nederland boven op het dak van DIT pand Het Schieblock. Emile heeft dit een 'dakakker' (of dakker) genoemd. Die naam is nu ook overgenomen. Op 19 april moet het klaar zijn (en dat wordt nog een hele klus).

Karin Oppelland pleit voor meer 'groen onderwijs'. Kinderen moeten vroegtijdig in contact komen met duurzaamheid, natuur etc..

Emile van Rinsum beaamt dit en stelt dat we daarom ook meewerken aan een duurzame, doorlopende leerlijn voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Ook ontwikkelden we zelf veel materiaal zoals de boekjes, school TV, excursies en lespakketten (vooral voor het voortgezet onderwijs).

Danny Zwart heeft zo zijn scepsis bij de energiebesparingscampagne. Als bewoners bezuinigen daalt de omzet van de energiebedrijven en gaat de prijs van energie omhoog en schieten we uiteindelijk qua centen er niets mee op. Voor het milieu is het wel goed natuurlijk, aldus Danny.

Patrick van Klink pleit er voor 'druk te zetten' op corporaties, laat ze meer investeren in duurzaamheid! Uiteindelijk worden de corporaties er ook beter van (hogere energielabels betekent dat ze ook meer mogen vragen voor woningen vanwege het woningpuntenwaarderingsstelsel).

Danny Zwart hekelt de communicatie vanuit de overheid (en corporaties) richting burgers, die is (meestal) niet al te best.

Patrick van Klink noemt het voorbeeld dat tijdens onze bewonersavond (over energiebesparing) op 15 november in Noord de corporaties gewoon hadden verzuimd hun huurders op de hoogte te stellen. De huurders die er waren kwamen binnen dankzij de publiciteit via het Milieucentrum. Mensen moeten gewoon meer betrokken worden, aldus Patrick.

Ook de houding van woningbouwcorporatie Vestia komt aan de orde. Vestia haakte af en wil niet meer naar de bewonersavonden komen die het Milieucentrum organiseert. Zij stelde zich 'extreem aangevallen te voelen' door het Milieucentrum op de bewonersavonden. Vestia haakte dus af maar ontwikkelt momenteel wel een duurzaamplan in de Schieveenstraat (n.a.v. de avond(en) van het Milieucentrum).

Wiel Senden, het probleem is dat vanwege de deregulering van de overheid het nu vaak aan de 'cowboys' wordt overgelaten. Duurzame energie zou lokaal moeten worden opgepakt door de bewoners. Dit moet ook het Milieucentrum stimuleren.

Sanne Castro, dit soort projecten oppakken is ook goed voor het draagvlak bij de politiek.

Danny Zwart, in 1900 was er al een hybride auto maar we moesten allemaal aan de olie.

Emile van Rinsum, beantwoordt dat hij zal proberen binnen het werkplan 2012 zeker aandacht te besteden aan duurzame energie, woningcorporaties, ondersteuning van initiatieven in die richting. Met opZuinig!, Stook Je Rijk zijn wel al die richting op aan het gaan. opZuinig! wordt momenteel ook ingezet om Vereniging van Eigenaren (VVE's) te activeren op het gebied van energiebesparing en duurzame energie.

Kijk op www.opzuinig.nl en www.stookjeriek.nl voor meer informatie over deze activiteiten.

5. Presentatie parkenoverleg

De presentatie wordt verzorgd door Wouter Bauman en Marius Huender.

Wouter Bauman introduceert kort het Rotterdamse ParkenOverleg.

Opgericht in 2007 komt minimaal vier keer per jaar bij elkaar en er worden 27 parken vertegenwoordigd door bewoners (dus niet door beheerders).

Het gaat vooral om het uitwisselen van ervaringen, over het opzetten van zelfbeheer in de grotere parken in Rotterdam. Streven is zoveel mogelijk naar buiten toe te gaan en andere parken te bezoeken. Het eerst volgende bezoek is Park16Hoven.

Marius Huender (sinds kort voorzitter van het Parkenoverleg) ondersteunt het verhaal van Wouter. De bijeenkomsten zijn 'licht en praktisch'. Eerst had Marius 'niet zoveel zin' in het vergaderen maar het Parkenoverleg bevalt hem goed op de manier waarop het nu gaat. Er ontstaan ook netwerken, aldus Marius bijvoorbeeld het vrijwilligersteam Kralingse Bos heeft het (opstartende) vrijwilligersteam Zuiderpark ondersteund, ook de gemeentelijke werven van Kralingen en Charlois gingen hierdoor bij elkaar in 'de keuken' kijken. Het Kralingse Bos is goed georganiseerd ecologisch beheer. Het diende als voorbeeld voor het Zuiderpark.

Wiel Senden, stelt dat de aanpak divers is, maar heeft het Parkenoverleg ook invloed?

Marius Huender, het Parkenoverleg is er voor de uitwisseling, de netwerken, de kennis. Er zijn activistische groepen (behoud van...) en 'praktische groepen' (beheer van het park).

Emile van Rinsum stelt dat er ook nog een Milieucentrum is. Het Parkenoverleg signaleert dingen en het Milieucentrum kan dit oppakken en naar de politiek of het bestuur stappen, bewoners ondersteunen, actie ondernemen etc. maar altijd met een bewoners/parkgroep als basis. Het Parkenoverleg zelf zal die stap niet snel nemen.

Wouter Bauman, we zijn nu wel nog bezig met een 'vertaalslag' naar het publiek. Het Parkenoverleg mag wel iets meer bekendheid krijgen. Daarom zijn we ook begonnen met een website en een digitale nieuwsbrief. Ook de kleinere parken (we noemen ze postzegelparken, aldus Wouter) kunnen zich nu aansluiten.

Max de Korte, noemt het voorbeeld Wollefoffenpark. De deelgemeente kwam daar met een groot en duur plan, het bewonersplan is simpel en zeer goed uitvoerbaar (met ook veel betrokkenheid en zelfwerkzaamheid). Zo kan het dus ook.

Koos Leidelmeijer: Er is een plan voor bijenkasten in het Park van de Euromast, een idee vanuit de gebruikers van het Park (ook de horeca etc.) dat plan wordt nu omarmt.

Andre Baerdemaeker, stelt dat Bureau Stadsnatuur een belangrijke rol speelt bij het monitoren van de flora en fauna in de parken. Het aantal vogelsoorten in het Zuiderpark is verarmd de laatste jaren. Ook adviseert Bureau Stadsnatuur over ecologisch beheer van de parken. Voor het Kralingse Bos en het Zuiderpark zijn er meetnetten, ook online binnenkort.

Koos Leidelmeijer vertelt dat er een parkenroute is ontwikkeld door NCenB, die is bij de stichting te koop.

Conclusie. We gaan door met het Parkenoverleg in deze vorm, het is een goede vorm waar de deelnemers zich 'in thuis voelen'. Wel kan de zichtbaarheid verbeteren richting publiek, politiek en (deel)gemeentebestuur.

Transition Town

Max de Corte vertelt kort iets over de ontstaansgeschiedenis en de doelstellingen van Transition Towns. *"Transition Towns zijn lokale gemeenschappen, zoals dorpen, wijken, en steden, die het lot in eigen handen nemen om te werken aan een duurzame, rechtvaardige en veerkrachtige wereld. De belangrijkste aanleidingen om in actie te komen zijn de wereldwijde problemen van piekolie en klimaatverandering. De antwoorden van transition towns zijn lokaal, positief en opbouwend. Door zelf voedsel te verbouwen, energie op te wekken, materialen te recyclen, en energiezuinige huizen te bouwen, wordt de lokale gemeenschap nieuw leven ingeblazen.*

(Deze positieve visie heeft ook het hart van een groeiende groep Rotterdammers veroverd. Transition Town Rotterdam is een netwerk van mensen en initiatieven die samenwerken om, hand in hand en wijk voor wijk, de stad te veranderen in een gezonde, veerkrachtige en levendige stad; een stad die, in evenwicht, leeft van lokale natuurlijke hulpbronnen; een stad die door haar veerkracht economische schokken op kan vangen; een stad waar iedereen zich thuis kan voelen in de lokale gemeenschap en lokale natuur; een stad waar kinderen gezonde lucht inademen, leren hoe gezond voedsel verbouwd wordt en beseffen dat zij later met eerzaam en betekenisvol werk voor hun gemeenschap kunnen voorzien in hun leven; kortom, een stad die een voorbeeld is voor anderen en hoop geeft voor de toekomst)"

Kijk voor meer informatie op: <http://transitiontowns.nl>.

Max is met de Transition Rotterdam ook bezig met stadslandbouw op basis van permacultuur (Max heeft cursussen Permacultuur opgezet). Doel is onze samenleving om te vormen tot een duurzame samenleving maar dan wel middels activiteiten van ONDEROP!

Voor de vele initiatieven op het gebied van stadslandbouw werkt men momenteel aan een portal over de grondkwaliteit in Rotterdam. Dit zou een zeer goede service zijn richting de vele stadslandbouwinitiatieven, moestuinplannen etc..

Emile van Rinsum: het is belangrijk dat we alle initiatieven en informatie over stadslandbouwprojecten eens gaan bundelen / in kaart gaan brengen, want het zijn er heel veel en samenwerking en kennisuitwisseling is belangrijk. Er kan meer worden samengewerkt.

6. Rondvraag / wat verder nog ter tafel komt

Emile van Rinsum vertelt dat de gemeente het milieucentrum wil inschakelen bij het stedelijke vergroeningsproject, aanstaande maandag is hier overleg over.

Ariana Lelieveld wijst op de bewonersbijeenkomst van Blijdorp010EmpoWered op 17 april. Dit sluit goed aan bij wat Max net vertelde over 'de transitie'. Bewoners (gezamenlijke VVE's) in Blijdorp willen starten met een eigen energiebedrijf. Tussen Ariane en het milieucentrum zijn al contacten, ook wordt het initiatief ondersteund door de deelgemeente Noord. Het probleem wat blijft spelen bij dit soort acties is de energiebelasting. Het project zoekt aansluiting bij de ambities van Rotterdam en het Climate Initiative.

Paul de Groot van Eetbaar Rotterdam nodigt iedereen uit voor de EetbaarRdam borrel iedere 7de van de maand. Paul vindt dat er snel een 'eetbaar overleg' moet komen zodat we met één stem naar de gemeente kunnen reageren vanuit de vele stadslandbouwinitiatieven. Paul vertelt ook dat het project 'UitJeEigenStad' (deels) is voortgekomen uit Eetbaar Rotterdam. Paul vertelt dat EetbaarRdam een vereniging is waar een ieder lid van kan worden, kijk op www.eetbaarrotterdam.nl.

7. Sluiting

De voorzitter sluit de bijeenkomst met de toezegging dat ieder een (concept) verslag krijgt toegestuurd.